

A Kúria a dr. Szabó Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tordai Terézia ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 3.M.845/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.24.455/2013/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.24.455/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 120.000 (egyszázhúszezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes 1998. január 1-jétől állt az alperes alkalmazásában karbantartó munkakörben, 2011. márciusától csoportvezetői feladatokat látott el. Az alperes szauna és tartozékai gyártásával foglalkozik, amelyhez alapanyagként különböző típusú faanyagokat, nagyobb részben fenyő, kisebb részben abachi fát használ. A felperesnek az alperessel létesített munkaviszonya volt az első foglalkoztatása.

A felperes 1999-2000 telén észlelte, hogy gyakran náthás, és asztmatikus tünetei vannak (köhögés, nehéz légzés, stb.). Ezek a panaszok a következő években erősödtek, de nyáron, és otthoni környezetben enyhültek. 2001. szeptember 20-án az Egészségügyi Szolgálat Tüdőgondozó allergia vizsgálatra küldte a felperest, mert hajnalban, az otthonában befulladt. Innen az OMFI-ba utalták, ahova nem ment el tartva attól, hogy amennyiben diagnosztizálják a foglalkozási megbetegedését, akkor elveszíti a munkahelyét. 2001. év végétől a felperes vény nélkül kapható hörgőtágító gyógyszereket szedett. 2003. februárban a Tüdőgondozóból beutalták allergiavizsgálatra, amely negatív lett. 2004. márciusában merült fel a foglalkozási asztma lehetősége, és ez év júliusában ismét beutalták a felperest az OMFI-ba, ahol jellegzetes panaszai alapján foglalkozási asztma fennállását diagnosztizálták. A felperesnek az alperesnél létesített munkaviszonya előtt allergiás jellegű megbetegedése nem volt.

A felperes munkaviszonya az alperes rendes felmondása folytán szűnt meg 2004. szeptember 30-án.

Az ÁNTSZ M. Városi Intézete 2005. január 17-én kelt levelében dr. V.É. foglalkozás-egészségügyi orvost arról tájékoztatta, hogy az OMFI a felperes megbetegedését foglalkozási asztmaként elfogadta, és nyilvántartásba vette.

A felperesnél kialakult foglalkozási asztmás megbetegedés idültté vált, nem gyógyítható, és az emiatt kialakult egészségkárosodása véglegesnek tekinthető. Az össz-szervezeti egészségkárosodást 8-9 %-ban határozták meg, amely 10-11 %-os munkaképesség-csökkenésnek felel meg.

A felperes a módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 4.000.000 forint és annak kamata megfizetésére kártérítés címén.

A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.845/2008/96. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 800.000 forintot és annak kamatát, valamint 40.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest eljárási illeték viselésére kötelezte rögzítve, hogy a fennmaradó illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság a perben meghallgatott tanúk egyező vallomása alapján állapította meg, hogy a felperes munkaviszonya fennállása alatt asztalos munkát is végzett, rendszeresen érintkezett az abachi fenyő porával, amely tényt D.GY. építésvezető is megerősítette.

Az S. Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi Orvostani Intézetének igazságügyi orvosszakértői véleménye, illetve annak kiegészítései alapján a bíróság megállapította, hogy a felperesnél az abachi fenyőfa porával szemben fennálló allergiás jellegű foglalkozási asztmás megbetegedés a munkahelyén alakult ki tekintettel arra, hogy első alkalommal az alperesi munkahelyen találkozott ezzel az anyaggal. Azt a tényt, hogy a felperesnek korábban asztmás jellegű megbetegedése nem volt, alátámasztotta a háziorvosi dokumentáció is, amely szerint 2001. szeptember 20-án szerepel az, hogy a felperes allergia vizsgálatra megy.

A perben meghallgatott J.J., D.GY., B.I., J.R.A. tanúvallomása cáfolta az alperes azon előadását, hogy a felperes eltitkolta volna a betegségét a munkahelyén, és problémáit ne jelezte volna a munkáltató felé. J.R.A. ügyvezető igazgató elsimerte, hogy volt arról tudomása, miszerint a felperest irritálja a por, arról azonban nem tudott, hogy asztmás. A tanúként meghallgatott dr. V.É. üzemorvos tanúvallomásában előadta, hogy a felperes közölte vele 2000-2001. évek környékén, hogy V. spray-t használ nehézlégzés miatt és tüdőgondozóba is jár. Ezt követően véleményt kértek a Tüdőgondozótól, amely negatív lett. A felperes betegsége tüneteit közölte a munkáltatóval, azonban azt nem, hogy ezek a munkahelyi körülményekkel, porártalommal állnának összefüggésben. E körben a bíróság utalt az orvosszakértői vélemény azon megállapítására, hogy az asztmás jellegű megbetegedés - különösen a kezdeti stádiumban - hullámzó lefutású, ami azt jelenti, hogy tünetmentes időszakok mellett asztmás tüneteket produkáló időszakok következhetnek, és ez az állapot évekig fennállhat.

A bíróság L.M. tanúvallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az asztalos munkához szükséges eszközöket több mint öt éves munkaviszonya fennállása alatt mindössze 10-15 alkalommal

vitte haza, amely elenyésző ahhoz az időszakhoz képest, amelyet a munkahelyén munkaidőben az abachi fa megmunkálásával töltött.

K.L. (a felperes édesanyja) tanúvallomása alátámasztotta, hogy a felperes betegsége kialakulása előtt rendszeresen kerékpározott, túrázott, ezen hobbijait azonban az asztmatikus betegség kialakulása után nem tudta a korábbi intenzitással folytatni. Fáradékonyabb lett, ellátja ugyanazokat a ház körüli munkákat, teendőket, mint a betegsége kialakulása előtt, csak lassabban, illetve megerőltető fizikai munka után befulladás. B.L. (a felperes barátja) tanúvallomása is megerősítette, hogy a felperes betegsége miatt nem tud olyan intenzitással kerékpározni, focizni, mint előtte, és tekintettel arra, hogy egy munkahelyen dolgoznak, arról is tudott, hogy a felperes számára a kertészetbeni nehezebb fizikai munkák elvégzése sokkal több időbe telik.

A felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget tett, az alperes kimentési bizonyítása azonban nem vezetett eredményre. Tekintettel arra, hogy a felperes asztmás betegségének kialakulásához az alperesnél a szauna alkatrészekhez felhasznált abachi fenyő porával szembeni allergia vezetett, a kár a munkáltató működési körébe esik.

D.GY. tanúvallomása alátámasztotta az alperes azon nyilatkozatát, hogy többször tapasztalták, miszerint a felperes nem használta a maszkot, legalább havonta egyszer rá kellett szólni annak viselése érdekében.

A bíróság által meghallgatott dr. L.GY. tüdőgyógyász szakkonzulens előadása szerint a felperes asztmatikus betegsége akkor kezdődött, amikor megjelentek a fulladásos, köhögéses tünetei. Tekintettel arra, hogy ezek már 2001. október előtt jelentkeztek, véleménye szerint az asztma kialakulását nem akadályozta volna meg az a körülmény, hogy 2001. októberben diagnosztizálják a foglalkozási asztmát. A felperes gondatlanul járt el, amikor nem ment el az OMFI-ba a kiírt vizsgálatra, és ezt követően még éveken keresztül kitette magát a porártalomnak, és a betegség tünetei fokozódásának. A kártérítés összegének meghatározásakor a bíróság kiemelt súllyal értékelte, hogy a felperesnél a foglalkozási asztma fiatal korban alakult ki, melynek következtében élete végéig folyamatosan gyógyszereket kell szednie tekintettel arra, hogy azok elhagyása esetén panaszai súlyosbodhatnak, fellángolhatnak, fennáll annak kockázata, hogy a gyógyszerek mellékhatásként hosszútávon egyéb betegségek kialakulását is előidézhetik. A felperes fizikai terhelhetősége csökkent, állapota miatt szabadidős tevékenységei beszűkültek, biciklizni, focizni, kirándulni nem tud a korábbi intenzitással. Ugyanakkor az orvosságértői vélemény szerint a felperes egészségkárosodása a jelenlegi állapotában igen enyhének tekinthető, mindössze 8-9 % (10-15 %-os munkaképesség-csökkenés mellett), amely állapot végleges. A peradatok cáfolták a felperes arra hivatkozását, hogy fizikai munkát nem végezhet, még olyan átlagos jellegűt sem, amely hasonló korú és fizikai állapotú férfiak esetében ellátható, mint például a kertművelés.

A bíróság megítélése szerint a nem vagyoni hátrányok viszonylagos kiegyenlítésére a foglalkozási megbetegedés megállapításakor értékviszonyok figyelembe vételével meghatározott 800.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés lehet alkalmas, amely után 2004. szeptember 17-étől kamat is esedékes.

A munkáltató objektív kárfelelősségére tekintettel a bíróság mellőzte az alperes vegyészeti szakterülettel rendelkező igazságügyi szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát, amely arra irányult, hogy az alperesnél fennálló műszaki körülmények alapján, azzal okozati összefüggésben kialakulhatott-e a felperesnél foglalkozási asztma. Ez egyrészt orvosszakértő kompetenciájába tartozó kérdés, másrészt a munkáltató felelőssége vétkesség hiányában akkor is fennáll, ha az alperesi munkahelyen a porkoncentráció nem haladta meg a jogszabályban meghatározott értéket, de a felperes esetében az mégis kiváltotta az asztmás megbetegedést.

A felperes nem fogadta el a 2013. január 16-án kelt kiegészítő szakértői véleménynek a munkaképesség-csökkenés mértékére vonatkozó megállapítását, azt magasabbnak tartotta. Önmagában azonban ez a körülmény nem teszi aggályossá a szakvéleményben foglaltakat tekintettel arra is, hogy a szakértői vizsgálat módszerének megválasztása a szakértő kompetenciájába tartozik.

A bíróság nem fogadta el a felperes arra hivatkozását sem, hogy a szakvélemény hiányos, és mellőzte a szakértői intézet, illetve a szakértő megkeresését annak tisztázása érdekében, hogy milyen szakterületen szerzett különös jártasságot.

A felperes a 2003. május 14-én kelt beadványában dr. T.K. második szakvéleményében foglaltak elemzésére hivatkozással kérte magánszakvélemény benyújtása lehetőségének biztosítását. A felperes a 2013. június 20-án tartott tárgyaláson azonban magánszakvéleményt nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.24.455/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalás összegét 2.000.000 forintra, a perköltségét 100.000 forintra felemelte. Az illeték összegét ugyancsak megemelte azzal, hogy a felperest terhelő illeték összegét is magasabb mértékben rögzítette. Kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek másodfokú perköltséget, valamint fellebbezési eljárási illetéket.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által hivatkozott jegyzőkönyvben nem a fellebbezésben rögzített szöveg szerepel. A jegyzőkönyv szerint a Pp. 144. § rendelkezéseinek megfelelően a tanácsváltozásra tekintettel az iratok ismertetésére sor került, a felperes által sérelmezett okból a másodfokú bíróság nem látott indokot az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére.

A szakértő kompetenciájára irányuló megkeresés mellőzése tekintetében a másodfokú bíróság is osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az érvelését, hogy az általa kirendelt szakértői intézet

vezetőjének feladata annak eldöntése, hogy melyik szakértő szakterülete a bíróság által feltett kérdések megválaszolása.

A felperes a fellebbezésében érdemben arra hivatkozott, hogy a nem vagyoni kártérítés tekintetében vizsgálandó körülményeket az elsőfokú bíróság nem megfelelő súllyal értékelte. Hivatkozása szerint a fizikai munkavégzés és a hobbi szinten folytatott sporttevékenység korlátozottsága, az állandó gyógyszeresedés és a mellékhatások kialakulásának kockázata élete végéig fennáll, amely körülményeket az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vett figyelembe.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítéshez szükséges felperes által hivatkozott körülményeket az életminőség romlás tekintetében teljes körűen számba vette, azoknak a felperes életére gyakorolt negatív hatását azonban nem kellő súllyal értékelte. A másodfokú bíróság szerint nyomatékossabban kellett volna figyelembe venni, hogy a felperes fizikai munkavégzésre csak korlátozottan képes, továbbá állandó gyógyszeresedésre szorul, melynek rendszeres használata a mellékhatások kialakulása tekintetében jelentős kockázatot rejt. A kialakult asztma a felperes életmódjára, mindennapjaira nem elhanyagolható kihatással van, hiszen például sóoldatot, inhaláló készüléket kell használnia, éjszakánként sólámpával alszik, sópipát is használ, és figyelnie kell az állandó gyógyszeresedésre. A másodfokú tárgyaláson előadta, hogy nagyobb fizikai vagy pszichés megterhelés esetén könnyebben előjönnek az asztmatikus tünetei. A másodfokú bíróság megítélése szerint a nem vagyoni hátrányok kompenzálásához a felperes közrehatását is értékelve 800.000 forint nem vagyoni kártérítés nem elegendő, ezért annak összegét a másodfokú bíróság 2.000.000 forintra felemelte.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatására”, és az elsőfokú bíróság által hozott határozat helybenhagyására irányult.

Hivatkozása szerint az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 174. §-ának (1), (2) és (3) bekezdése, valamint a 177. §-ának (1) és (2) bekezdése alkalmazása tévesen történt, a jogerős ítélet ezen jogszabályoknak nem felel meg.

Az első- és a másodfokú bíróság a szakértői vélemény megalapozottságát megállapította, ennek ellenére a nem vagyoni kár mértékének megállapításakor az elsőfokú bíróság által már értékelt, és figyelembe vett tényezőket ismételten vizsgálat tárgyává tette, ezzel törvénysértő határozatot hozott.

Az alperes a perben magánszakértő bevonását is kérte, és becsatolt szakértői véleményeket, amelyek alapján megállapítható volt, hogy nem bizonyított, miszerint a felperes betegségében közrejátszhatott az alperes telephelyén lévő esetleges porkoncentráció. Ezen kérdések megválaszolására egyetemi, hivatalos szakértők által vizsgálatok történtek, amelyek nem tartalmaztak a porkoncentrációra vonatkozóan még enyhe fokban sem utalást.

Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a felperes nem

jelentkezett 2001. évben szakorvosi vizsgálatra annak ellenére, hogy erre felhívták. A bíróság álláspontja szerint a munkavállaló „gondatlanul járt el”, a bíróság a nem vagyoni kár összegének megállapításánál csökkentő tényezőként vette figyelembe a felperes magatartását.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kiemelt súllyal értékelte, hogy a felperesnél a foglalkozási asztma fiatal korban alakult ki, amelynek következtében élete végéig folyamatosan gyógyszereket kell szednie tekintettel arra, hogy azok kihagyása esetén panaszai súlyosbodhatnak, fellángolhatnak, és fennáll annak is a kockázata, hogy a gyógyszerek mellékhatásaként egyéb betegségek is kialakulhatnak. A bíróság ítéletében már értékelte ezeket a körülményeket, amelyeket a másodfokú bíróság ismételten figyelembe vett. Törvénsértő módon a nem vagyoni kártérítés összegét 2,5-szeresére emelte, ugyanakkor a marasztalási összeg felemelésére tekintettel a perköltség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezéseket módosította olyan jelentősen és aránytalanul, hogy az méltánytalan és törvénsértő.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felperes hivatkozása szerint a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében írtaknak, ugyanis az nem tartalmazza a „jogszabálysértést, és a megsértett jogszabályhely megjelölését”. Az alperesi beadvány két jogszabály megjelölését tartalmazza csupán, nevezetesen a Pp. 270. § (2) bekezdését, illetve 253. § (2) bekezdését, de ezek nem a jogszabálysértést rögzítik.

A Kúria állandó gyakorlata szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye a felülvizsgálati eljárásban. Az alperesi beadvány általánosságban tartalmaz kijelentéseket, „hogy a becsatolt szakértői vélemények alapján megállapítható volt”. Nem részletezte azonban, hogy mely szakértői véleményekre hivatkozik, így ez nem felel meg a felülvizsgálati kérelem követelményeinek.

A felperesnek a munkavégzése 19 éves korában az alperesnél kezdődött. Szakmával nem rendelkezik, tehát élete végéig csak fizikai munkát tud végezni, a munkahelyén elszenvedett asztma a munkavégzésében, továbbá a sport-, és szabadidős tevékenységében erősen korlátozza.

A felperesnek élete végéig gyógyszert kell szednie, amelynek mellékhatásaiként egyéb betegségek is kialakulhatnak. Ezt a perben bizonyította a két meghallgatott tanú, nevezetesen a felperes édesanyja, valamint a barátja, ezen túlmenően dr. L.GY. orvos.

Az alperes alkalmazottja, D.GY. a 2006. január 26-ai tárgyaláson azt nyilatkozta, hogy a felperesnél az átlagosnál erősebben jelentkeztek a tünetek. Az alperes vezetői tudtak a felperes egészségügyi problémáiról, így ez vagyoni kártérítést csökkentő tényezőnek nem alkalmas, ahogyan azt az alperes a felülvizsgálati kérelmében állítja.

A másodfokú bíróság helyesen vette figyelembe a felperest ért

egészségi károsodások hatását, amikor 2.000.000 forintra felemelte a nem vagyoni kártérítés összegét.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslati kérelem. Abban a törvény értelmében pontosan meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés].

A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelemnek csak azon részeit bírálhatta el, amelyek a jogszabálynak megfelelnek (BH.1995.99/2.), vagyis vizsgálódási körébe csak a jogszabálysértésként megjelölt Mt. 174. § (1), (2) és (3) bekezdése, valamint az Mt. 177. §-ának (1) és (2) bekezdése volt vonható.

A jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között lehetett felülvizsgálni [Pp. 275. § (2) bekezdés], az elsőfokú ítélet azon rendelkezése ellen pedig, amelyet a fél fellebbezéssel nem támadott, felülvizsgálati kérelem sem terjeszthető elő [Pp. 271. § (1) bekezdés a) pont, 273. § (2) bekezdés a) pont, BH.1996.98.]. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag a felperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen a megállapított munkaképesség-csökkenés mértékét sérelmezte, másodlagosan a már megítélt 800.000 forint nem vagyoni kártérítés 2.000.000 forintra történő felemelését kérte késedelmi kamatokkal növelt összegben. Az alperes a kereset jogalapját és a 800.000 forint nem vagyoni kártérítést kamataival nem sérelmezte, az ítéletet fellebbezéssel, vagy csatlakozó fellebbezéssel nem támadta, így a döntés e körben jogerőre emelkedett. Ezért az Mt. 174. § és a 177. § megsértése nem volt vizsgálható. Ebből következően a jogalapot és a 800.000 forint nem vagyoni kártérítést vitató felülvizsgálati kérelem nem képezhette a jelen eljárás tárgyát.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. § (1) bekezdésére, mint megsértett jogszabályhelyre nem hivatkozott, így nem volt vizsgálható a bizonyítékok mérlegelésének helyessége a nem vagyoni kártérítés összegét illetően [Pp. 272. § (2) bekezdés].

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul sérelmezte a megállapított perköltség összegét, az nem volt eltúlzottnak tekinthető sem a pertárgy értékére, sem az elvégzett munkára figyelemmel [Pp. 79. § (1) bekezdés, Pp. 81. § (1) bekezdés].

A felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes alperes perköltség viselési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg felülvizsgálati eljárási illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján kell

fizetnie.

Budapest, 2015. április 22.

***Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró***

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő